



---

# Innspill Regional Utviklingsplan Helse Nord RHF 2023-2038

---

**Til** :  
**Fra** : Sámi Klinihkka V/ Samisk nasjonal kompetansetjeneste psykisk helsevern og rus (SANKS),  
**Kopi** :  
**Dato** :

---

Sámi Klinihkka, Samisk nasjonal kompetansetjeneste – psykisk helsevern og rus (SANKS) takker for at mulighetene til å komme med innspill til ny Regional Utviklingsplan Helse Nord RHF 2023-2038.

SANKS sitt innspill er basert på vårt samfunnsmandat om å bidra til likeverdige helsetjenester til samisk befolkning.

Regional utviklingsplanen for 2023-2038 tar for seg mange viktige områder som påvirker fremtidige strategier for utvikling. Strategiplan for Samiske spesialisthelsetjenester skal ifølge utviklingsplanen, være førende for Helse Nord's «sørge for ansvar» for spesialisthelsetjenester til samisk befolkning. SANKS ser svært positivt på at man inkluderer strategidokumentet inn i den regionale utviklingsplanen.

Når Helse Nord RHF har et «sørge for ansvar» for samisk befolkning anmoder SANKS, Sámi Klinihkka om at planen også beskriver de fremtidige demografiske utviklingen som kan bli fremtredende blant samisk befolkning. Her vil vi trekke frem at den samiske befolkningen eldes og vil ha økt behov for helsetjenester som kan ivareta de språklig og kulturelt. I dag vokser det opp flere barn enn tidligere som får sør-, lule- og/eller nordsamisk som morsmål. Det er nødvendig at utviklingsplanen tar innover seg viktigheten av at tjenestene må tas hensyn et økt behov for medarbeidere som behersker de samiske språk og innehar god kulturkompetanse. Etter SANKS sitt syn må utviklingsplanen synliggjøre følgende områder for å ivareta samiske pasienter, brukere og pårørende;

- Rekruttere helsepersonell som behersker sør-, lule- og nordsamisk. For å bli en attraktiv arbeidsplass for samiskspråklig helsepersonell bør det foreligge insentiver for samisk språkkompetanse.
- Stabilisere samiskspråklige helsepersonell i Helse Nord med insentiver for deres kompetanse
- I dag må helseforetak innen samiske språkforvaltningsområder gi utdanningspermisjon til ansatte for å delta på samiske språkopplæring jf. Samelovens språkløve §3-7. Det anmodes om at Helse Nord RHF selv kan tilby språkopplæring til medarbeidere for å øke samiskspråklig kompetansen blant helsepersonell.
- Sikre at alle medarbeidere i Helse Nord får opplæring i samisk kulturforståelse og verktøy som er tilpasset samiske forhold. SANKS har utarbeidet flere e-læringskurs til dette formålet som kan deles med Helse Nord egen læringsplattform Campus.

- Kartleggingsverktøy som finnes i dag er som oftest normert og validert til skandinaviske forhold. Det er behov for å oversette og validere kartleggingsverktøy til samiske språk og forhold.

Utover disse punktene trekker SANKS frem viktigheten med å utvikle tjenester som bidrar til økt samhandling mellom spesialisthelsetjenesten og kommunehelsetjenesten. FACT-team for voksne og unge samt helsefelleskapene er gode tiltak som kan bidra til økt pasientsikkerhet og bedre samhandling mellom helsetjenestene. Med nye tilbud og tjenester må det utarbeides rutiner i alle helseforetakene om ivaretagelse av vårt ansvar for samiske pasienter, for eksempel ved innføring i nye IKT-løsninger må man ivareta universell utforming med hensyn til de samiske språk.